

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2010. gada 5. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneses Aija Branta un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Andra Tropika (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 32/2010),

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.2. atzīt Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punktu un 405. panta pirmo un trešo daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam;

1.2. apturēt Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2010. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/0060 (turpmāk – tiesas lēmums) izpildi.

2. Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punkts paredz, ka saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama pēc līgumiem par saistībām, kas nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komercķīlu.

Civilprocesa likuma 405. panta pirmā daļa noteic, ka pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu izlemj tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam.

Savukārt Civilprocesa likuma 405. panta trešā daļa paredz, ka tiesneša lēmums stājas spēkā nekavējoties, un tam ir izpildu dokumenta spēks. Lēmums izpildāms saskaņā ar sprieduma izpildīšanas noteikumiem. Tas iesniedzams izpildīšanai kopā ar bezstrīdus piespiedu izpildīšanai pakļautā akta norakstu.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums izvērtēt likuma atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Vienlaikus konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā.

5. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, norādīts uz Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam.

6. No pieteikuma secināms, ka nepastāv vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskāruma novēršanai.

Pieteikums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

7. Lemjot par tiesas lēmuma izpildes apturēšanu, nepieciešams ņemt vērā Satversmes tiesas likuma 19.² panta piekto daļu. Minētā norma paredz, ka “Konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi” un tās mērķis visupirms ir novērst iespēju, ka personas, kuras neapmierina nolēmums attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā, izmantotu konstitucionālo sūdzību kā sprieduma izpildes novilcināšanas līdzekli

(sk. Satversmes tiesas 2005. gada 31. augusta rīcības sēdes lēmumu lietās Nr. 2005-12-03 un Nr. 2005-20-01).

Vienlaikus šī norma pieļauj Satversmes tiesai lemt citādi, proti, apturēt nolēmuma izpildi civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā. Šāds lēmums pēc būtības uzskatāms par pagaidu noregulējumu Satversmes tiesas procesā.

8. Lai arī Satversmes tiesas likums *expressis verbis* neierobežo gadījumus, kuros Satversmes tiesa var lemt par nolēmuma izpildes apturēšanu, šī norma interpretējama sistēmiski kopsakarā ar citām Satversmes tiesas likuma normām, Satversmes tiesas procesa principiem, kā arī vispārējiem tiesību principiem.

Konstitucionālā sūdzība veidota kā subsidiārs (papildu) tiesību aizsardzības līdzeklis, ko persona parasti var izmantot tikai pēc visu vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšanas. Satversmes tiesu nevar uzskatīt par kārtējo augstāko instanci attiecīgajā administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai civilprocesā. Līdz Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīdim prezumējams, ka attiecīgajā administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai civilprocesā ir taisīts likumīgs un pamatots nolēmums.

Nolēmuma izpildes apturēšana uzskatāma par ārkārtēju Satversmes tiesas procesa līdzekli un piemērojama tikai svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas sprieduma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam (sk. Satversmes tiesas 2008. gada 20. maija rīcības sēdes lēmuma par lūgumu lietā Nr. 2008-04-01 4. punktu).

Tādējādi, lai secinātu, vai konkrētajā gadījumā ir pieļaujama un nepieciešama Zemgales priekšpilsētas tiesas nolēmuma izpildes apturēšana, ir jāpārlicinās, vai lietā pastāv tādi ārkārtas apstākļi, sakarā ar kuriem:

1) nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas sprieduma izpildi;

2) nolēmuma izpilde var radīt būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam.

9. Tiesas lēmumā norādīts, ka tas nav pārsūdzams un stājas spēkā nekavējoši, turklāt tam ir izpildu dokumenta spēks. Bez tam Pieteikuma iesniedzējs norādījis, ka nekustamais īpašums, pret kuru tikusi vērsta piedziņa, ir viņa ģimenes dzīvesvieta.

Līdz ar to pastāv iespējamība, ka lietas izskatīšanas laikā Pieteikuma iesniedzējam piederošais nekustamais īpašums, pamatojoties uz tiesas lēmumu, varētu tikt atsavināts. Tādā gadījumā Satversmes tiesas spriedums, ar kuru apstrīdētās normas varētu tikt atzītas par neatbilstošām Satversmei, nevarētu novērst Pieteikuma iesniedzēja īpašuma atsavināšanu.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

n o l ē m a :

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punkta un 405. panta pirmās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” pēc Andra Tropika pieteikuma (pieteikums Nr. 32/2010).

2. Apturēt Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2010. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/0060 izpildi līdz Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu lietā „Par Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punkta un 405. panta pirmās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam”, jo Satversme tiesā 2009. gada 23. septembrī ir ierosināta identiska lieta Nr. 2009-93-01 „Par Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punkta un 405. panta pirmās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” un 2009. gada 26. oktobrī Satversmes tiesā jau ir saņemts Saeimas atbildes raksts minētajā lietā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kūtris